

Premis a l'arquitectura d'Eivissa

El Col·legi d'Arquitectes de les Pitiüses premia l'austeritat de formes i la integració en el paisatge en la IV edició dels seus guardons.

JOAN LLUÍS FERRER

Can Muntera des Puig (sobre aquestes línies), a Sant Llorenç de Balàfia, és l'exemple del que el Col·legi d'Arquitectes entén per una casa sostenible i integrada dins el paisatge. A la pàgina següent, l'Antiga Casa de la Ciutat, a Dalt Vila, a Eivissa, i la Casa Tagomago, a l'illa del mateix nom, construccions que també han estat premiades.

L'arquitectura tradicional eivissenca (les antigues cases pageses amb parets de calç, formes cúbiques i d'inspiració oriental) és coneguda arreu del món. Des de fa dècades, és motiu d'estudi i anàlisi per investigadors. Però l'arquitectura moderna, la que es construeix avui dia damunt l'illa, és molt més desconeguda, tot i que alguns d'aquests edificis són exemples de professionalitat i avantguardisme. La demarcació eivissenca del Col·legi d'Arquitectes de Balears acaba de lliurar la quarta edició dels guardons que atorga periòdicament als projectes més interessants, presentats als Premis d'Arquitectura d'Eivissa i Formentera.

La casa que ha resultat guanyadora de l'apartat principal és una demostració del que el Col·legi entén per una construcció sostenible i integrada dins el paisatge. Can Muntera des Puig, a la zona de Sant Llorenç de Balàfia, és una casa unifamiliar, només de planta baixa, "subtilment implantada damunt la parcel·la", afirma el veredict del jurat, que també destaca "l'austera elecció del mobiliari, les qualitats i acabaments, que són una mostra de sostenibilitat en-

vers l'entorn i una forma de viure que s'insereix amb naturalitat en el medi rural".

El projecte ha estat obra de l'arquitecte Roberto Ercilla Abaitua, el qual, en definitiva, ha aconseguit un "delicat equilibri entre una actitud contemporània i el respecte al lloc i a la tradició tipològica de l'illa d'Eivissa", afirma el jurat dels premis.

Valors semblants s'han tengut en compte a l'hora d'atorgar el millor premi de la secció Habitatges Unifamiliars a la casa construïda damunt l'illot de Tagomago, davant la costa est d'Eivissa, i que és una zona estrictament protegida. L'època en què es va edificar la casa, els anys vuitanta, no estava prohibit construir-hi de manera estricta i va sorgir un projecte per fer-hi cinc habitatges. Això va provocar una campanya de protesta ecologista, perquè, a més de la imatge paisatgística, la urbanització hagués malmès la principal colònia de falcó marí (*Falco eleonorae*) de les Pitiüses. Finalment, només s'hi va fer una casa. Avui, aquesta construcció ha estat reconeguda pel Col·legi d'Arquitectes amb un premi "per la indiscutible

qualitat de la construcció i pel respecte que s'ha mostrat en la conservació del paisatge on es troba". El projecte guardonat és de Carles Ferrater.

Altres edificacions premiades han estat una escoleta d'infants que es troba a Formentera, obra de Lluís Gascón; l'espai cultural Molí d'en Simó, a Sant Antoni, de Víctor Beltrán; un conjunt residencial a Can Respalls, de Víctor Rahola, i la rehabilitació de l'antiga Casa de la Ciutat, una de les dependències del castell d'Eivissa, a Dalt Vila. El projecte va ser de Xavier Pallejà i Salvador Roig.

El comissari d'aquesta edició dels premis, Marc Tur, afirma que aquesta convocatòria té com a objectiu "posar en comú les feines que es fan i fomentar el debat entre els arquitectes" sobre les noves tendències que hi ha en aquesta professió. Aquest va ser, a principi dels anys noranta, el primer premi que un col·legi d'arquitectes de tot l'estat convocava en la seua demarcació amb aquestes finalitats. Des de llavors, l'exemple eivissenc s'ha escampat per molts altres col·legis espanyols, aspecte del qual Marc Tur es mostra orgullós.

Un total de 27 construccions havien estat seleccionades, i el bon nivell de totes "és un exemple de les coses que es fan", afirmen els arquitectes. En canvi, Tur lamenta que no hagi optat a premi cap norma de planejament, com ara un pla especial, un pla general d'ordenació urbana o unes normes subsidiàries.

La casa pagesa passa a la història. El pes de la tradició encara és ben present en l'arquitectura que es fa a Eivissa en el segle XXI. El blanc continua sent el color omnipresent a les edificacions unifamiliars i també a les plurifamiliars dels nuclis rurals. Altra cosa són els edificis de pisos de la ciutat, "que són igual com es poden trobar a qualsevol altre lloc, perquè aquí és el promotor qui mana i la gent que compra és molt poc exigent".

Tanmateix, la casa pagesa, o qualsevol cosa que s'hi assembli, ha passat a la història. "La tradició té un pes molt important i s'ha de mantenir, però la casa pagesa va tenir el seu moment. Té uns valors que poden aprofitar-se i altres que no. I això és un pas que a la gent li costa d'entendre", explica l'arquitecte civissenc. Entre altres coses, "la casa pagesa és molt bonica exteriorment, ningú no ho dubta, però l'interior no és gaire funcional avui dia", hi afegix. És per això que l'arquitectura contemporània del camp ha canviat radicalment i opta per espais més còmodes i adaptats a les necessitats de qualsevol persona.

Els premis del Col·legi d'Arquitectes d'Eivissa coincideixen en un moment en què continua la polèmica sobre la qualitat de la construcció i la sostenibilitat de l'urbanisme que es fa a illa. Mentre els habitatges unifamiliars tenen cada vegada més fama internacional, les grans urbanitzacions amenacen de desfigurar les virtuts d'aquesta arquitectura més refinada i selectiva. El Pla Territorial Insular (PTI), que ordena el conjunt del territori pitiús, aprovat fa pocs mesos, estableix una gran quantitat de controls i paràmetres per a garantir que els habitatges unifamiliars del camp conservin un aspecte més o menys tradicional i no adoptin estils cridaners. Es prohibeixen les parets de blocs cridaneres, tanques metàl·liques i altres elements aliens a l'illa. Però molts professionals dubten de l'efectivitat d'aquestes prevencions estètiques per dues raons. La primera, perquè la vigilància del seu compliment serà molt difícil (cal tenir en compte que ja es fan cases senceres il·legalment i no se'n paralitza l'obra), i la segona, perquè aquestes regulacions, si es compleixen, queden superades per l'allau de ciment i asfalt que representaran les més de 60 urbanitzacions que es poden fer a Eivissa, segons el PTI.

Mentrestant, però, el Col·legi d'Arquitectes lluita per professionalitzar els dissenys i fer més habitable una illa cada vegada més massificada.

Joan Lluís Ferrer

Breus

L'anorèxia i la bulímia creixen entre els valencians

L'any 2004, el nombre de persones ingressades als centres mèdics valencians per culpa de trastorns alimentaris va ser gairebé el doble que l'any anterior. En total, 251 persones -134, l'any 2003- van haver de ser ingressades als tres hospitals que compten amb serveis específics per a aquesta classe de malalties: La Fe, a València; Sant Joan, a Alacant, i el Provincial, a Castelló de la Plana. A banda dels pacients que han de ser hospitalitzats, n'hi ha que són atesos en centres de dia, sense comptar tots els que no volen ni sentir a parlar del fet de visitar un metge per una malaltia que, segons el seu parer, no pateixen. Cada vegada són més els homes que pateixen aquesta mena de trastorns.

Barcelona realitza un miler d'actuacions de mediació

El servei de mediació intercultural que impulsa l'Ajuntament de Barcelona va realitzar 975 actuacions durant l'any 2004. Aquest projecte funciona des de l'any 2002 i té com a objectius principals afavorir l'acollida de la població immigrada, atendre les seves necessitats de caràcter social i promoure el diàleg entre les persones per evitar o resoldre els conflictes que es puguin produir entre els diferents grups ètnics o culturals que conviuen a Barcelona. La capital catalana és, de fet, l'única ciutat de tot l'estat que compta amb un programa de mediació intercultural que cobreix l'àmbit interpersonal, el veïnal i el comunitari.